

Mfv.I.10.490/2014/7.

A Kúria a dr. Bajnai Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Tóth M. Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetés jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 40.M.542/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.630.444/2013/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. május 13. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.630.444/2013/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében a munkáltatói rendes felmondás jogellenességének megállapítását, és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte. Hivatkozása szerint a munkaviszony megszüntetés nem volt okszerű, mert a jogszabályban előírt 80 óra képzés nem valósult meg. Az alperes által igazolt 70 óra 45 perc tartamú oktatás nem felel meg az 1/2005. (I.12.) BM rendeletben előírtaknak.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 40.M.542/2012/20. számú ítéletével a keresetet elutasította és a felperest perköltség fizetésére kötelezte. Kimondta, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2005. július 4-étől állt az alperes alkalmazásában a B.I.U.O.-n foglalkoztatták utasbiztonsági ellenőr munkakörben.

Az utasbiztonsági ellenőrzést végző személyek e feladatra történő felkészítésének és vizsgáztatásának rendjéről szóló 1/2005. (I.12.) BM rendelet 80 óra képzésre vonatkozó előírása alapján az alperes 60 óra elméleti, és 20 óra gyakorlati óra szerinti bontásban határozta meg a képzési tervben az utasbiztonsági ellenőrzést végző személyek felkészítését. A felperes az előírt 60 óra tartamú elméleti oktatáson - összesen 66 óra 5 perc tartamban - részt vett. Az elméleti vizsgán számon kért tananyag a felperes munkahelyén elérhető volt, annak átvételét a felperes igazolta.

A munkavállaló az önálló utasbiztonsági ellenőrzés végzéséhez szükséges képzést követően 2011. december 6-án sikertelen vizsgát tett az elméleti ismeretek részéből. Az újabb elméleti vizsgára 2012. január 17-én került sor, amely a felperes esetében ismét „nem megfelelő” eredménnyel zárult.

Az alperes 2012. január 23-án közölt rendes felmondással szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Ennek indokolása szerint a felperes

ismételt felkészítést követő vizsgája, és az azt követő megismételt vizsgája sikertelen volt. A munkáltató utalt az 1/2005. (I.12.) BM rendelet 6. § (7) bekezdésében foglaltakra. Mivel a felperes nem rendelkezik a munkakör ellátásához szükséges feltételekkel, önálló utasbiztonsági ellenőri feladatokat nem láthat el, ez pedig a munkáltató részéről elsődleges elvárás.

Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a már hivatkozott 1/2005. (I.12.) BM rendelet 2. §-ának (1) bekezdésére, 5. §-ának (1) bekezdésére, 6. §-ának (6) bekezdésére, és a 7. §-ának (1) bekezdésében rögzítettekre, valamint a perbeli időben hatályos 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 89. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra.

Kifejtette, hogy a rendelet alapján az alperesnek képzési tervben kellett meghatározni az elméleti és gyakorlati képzés idejét összesen 80 órában. Az alperes ennek a jogszabályi kötelezettségének eleget téve 60 + 20 óra tartamot jelölt meg egymástól elkülönítve az elméleti és a gyakorlati képzés idejét. Az oktatás és a vizsga során egymástól elkülönítve jelent meg az elméleti és a gyakorlati rész, a számonkérés is külön volt. Az alperes 80 óra képzést határozott meg a képzési tervben a rendeletet követve, ezen belül elkülönítve 60 óra elméleti képzést határozott meg. A felperes 66 óra 5 perc elméleti oktatásban részesült, ezt követően nem sikerült a vizsgája, illetve a pótvizsgája.

Az összóraszámon belül meghatározásra került a tantermi (elméleti) oktatás, ezt a képzési részt az alperes teljesítette, 60 óra helyett 66 óra 5 perc elméleti oktatásban részesítette a felperest, aki ezt követően ismételten nem tudott az elméleti részből sikeres vizsgát tenni. A vizsga sikertelensége nem a képzés hiányára vezethető vissza. Mivel a munkáltató részekre bontotta a jogszabály alapján a képzést, nem az összóraszám kérdése volt releváns a perben, hanem csak az adott képzési rész óraszámának maradéktalan megléte, vagy annak hiánya.

A sikertelen vizsgán számonkért elméleti tananyag a felperes rendelkezésére állt, illetve annak átvételét igazolta. A felperes a jegyzőkönyvben maga is úgy nyilatkozott, hogy tudta, miszerint létezik a 30/2011. számú technológiai utasítás, és az a vizsga részét képezi. Az ismételt vizsga előtt pár nappal olvasta el azt, és a vizsgára felkészülés közben derült ki a számára, hogy annak szövege nincs rajta a pendrive adathordozóján.

A vizsga sikertelenségét tehát mulasztás okozta, de az nem az alperes, hanem a felperes részéről valósult meg. A felmondásból annak oka világosan kitűnt, és az abban foglaltak okszerűen vezettek a felmondáshoz.

A felperes indítványozta a L.H., R.R.I. megkeresését annak megállapítása végett, hogy a heti eligazítás a képzés részét képezi-e, és ha igen, mikortól, illetőleg kik tartották azokat. A jogvita elbírálása szempontjából ez szükségtelen volt, mert a fent kifejtettek alapján kizárólag a tantermi (elméleti) képzés

meglétének volt jelentősége relevanciája, a munkahelyi (gyakorlati) képzés óraszám irreleváns, és a heti eligazítás az utóbbi képzés része.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 51.Mf.630.444/2013/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a felperest perköltség fizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság ítéletében utalt az 1/2005. (I.12.) BM rendeletben foglaltakra, valamint a Védelmi Képzési Tervére, továbbá az RRI Vizsga Szabályzatára.

Az ellenőrzést ellátó személyek továbbképzési tervére hivatkozva kifejtette, hogy a biztonsági ellenőrök részére történő oktatás nem egy meghatározott évben és meghatározott tantárgyakból történő oktatást jelent, hanem a meglévő ismeretanyag folyamatos szinten tartása, felelevenítése, az időközben történő esetleges módosítások oktatása a cél. Így az 1/2005. (I.12.) BM rendelet 7. § (3) bekezdés értelmében a felperes 2011. január 1-jétől december 6-áig külön vizsgálat nélkül is rendelkezett az évi, legalább 80 óra ismétlő felkészítés képzési idejével. Tény, hogy az alperes munkáltató csak vizsgától-vizsgáig terjedő időre számította az oktatás idejét, amelyről elektronikus nyilvántartást vezetett.

S.I. tanúvallomása alapján megállapítható, hogy a képzési terv már az előző évben elkészült, de attól a végrehajtás során kis mértékben el lehetett térni, amit jelezni kell a jóváhagyó hatóságnak. A hatóság részéről pedig az volt az elvárás, hogy a gyakorlat felé kell „eltolni a képzést”, mivel az elmélet egyénileg is megtanulható.

Az éves ismétlő vizsgára való felkészítés tervezése, a vizsgák megtartása és dokumentálása az alperes munkáltató jogszabályi feladata és kötelezettsége, de az éves képzési terv készítése az RRI egyetértésével történik. Az éves képzési tervben kisebb módosításokat lehet végrehajtani a jogszabályok rendelkezéseinek keretei között. Így például az 1/2005. (I.12.) BM rendelet azon rendelkezésén nem lehet változtatni, hogy az ismétlő felkészítés évi óraszám nagy forgalmú repülőtereken legalább 80 óra, de e tekintetben nem is történt módosítás. Nem az alperesnek, hanem az RRI-nek van szigorú vizsgaszabályzata, amely előírja, hogy a vizsgára kötelezett személy munkáltatója köteles bemutatni a jogszabályban előírt elméleti, és gyakorlati felkészítés dokumentációját a vizsgabizottságnak. A rendelkezésre álló adatok alapján pedig az állapítható meg, hogy a felperes megfelelt a vizsgakövetelményeknek.

Az 1/2005. (I.12.) BM rendelet, illetve annak 2. számú melléklete csak azt határozza meg, hogy az ismétlő felkészítés általános ismeretekből és szakmai ismeretekből áll, tehát csak a témaköröket rögzíti kötelező jelleggel. S.I. tanúvallomásából megállapítható, hogy a fenti eligazítás havi 1 órában a 80 ósszóra számú képzés része volt függetlenül attól, hogy az a 2010. évben készített képzési tervben még nem szerepelt.

Mivel a vizsgára bocsátás feltételeit ellenőrző RRI részéről sem a

felperes - sem a további 200 főt meghaladó számú vizsgázók vonatkozásában - nem merült fel szabálytalanság, a jelen perben nem is tehető vitássá, hogy a felperes a vizsgára bocsátás feltételeivel rendelkezett. Tényként csak az állapítható meg, hogy az RRI, mint a vizsgáztatást végző külső hatóság a felperest vizsgára bocsátotta. Így nem vitás, hogy a heti eligazítások részét képezték a 80 órás képzési időnek.

Az elsőfokú bíróság tévesen rögzített 60 óra elméleti és 20 óra gyakorlati oktatást az ítélete indokolásában. A felperes valójában tantermi, azaz oktatótermi képzésben részesült, amely meghatározóan elméleti, de gyakorlati oktatást is jelentett, továbbá munkahelyi képzésben is részesült, amely tisztán gyakorlat volt. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a sikertelen (első) vizsgán számonkért elméleti tananyag a felperes rendelkezésére állt, illetve annak átvételét igazolta, a technológiai utasításhoz papír alapon, és elektronikus formában is hozzá lehetett jutni.

S.I. tanúvallomásából megállapítható, hogy 2011. májusában nem tartalmilag megváltozott technológiai utasítást adott ki az alperes, mivel az 2010. nyara óta csak kisebb részben módosult. Csupán az történt, hogy a módosítással érintett rész kicserélése helyett az alperes kiadta a teljes új technológiai utasítást, hogy az „egyszerűbb legyen”.

A felperes a keresetlevelében nem tett előadást a második vizsgája sikertelenségének okára, és ezt még a fellebbezésében sem terjesztette elő. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a pótvizsga sikertelensége, és annak felperes részéről nem vitatása egymagában is okszerűvé tette a felmondást, és megalapozatlanná a fellebbezést.

A felperes felülvizsgálati kérelme a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére irányult az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően, és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát igényelte az alperes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségben való marasztalása mellett.

A felülvizsgálati érvelés szerint jogszabályellenes azon másodfokú ítéleti megállapítás, miszerint különbséget kell tenni az első-, illetve a pótvizsga vonatkozásában az összoraszámokat illetően. A másodfokú bíróság tévesen értelmezte a 1/2005. (I.12.) BM rendelet egyes rendelkezéseit.

A másodfokú bíróság utalt az RRI Vizsga Szabályzatában rögzítettekre, azonban elkerülte a figyelmét, hogy a felperes kifejezetten kérte, miszerint az alperes mutassa be, hogy milyen igazolásokat nyújtott be a vizsgabizottságnak a munkavállaló tekintetében a vizsga megkezdése előtt.

A másodfokú bíróság tévesen hivatkozott arra, hogy a felperes oktatása január 1-jével megkezdődött függetlenül attól, hogy 2011. februárjában tette le az éppen aktuális, adott évi ismétlő vizsgáját. A felperes 2011. január és február hónapban oktatásban egyáltalán nem részesült, első alkalommal arra 2011. március 24-én került sor.

A képzési terv elkészítésében és jóváhagyásában kompetenciával kizárólag a (NKH) rendelkezik. Az általa jóváhagyott alperesre vonatkozó képzési tervben (VKT) nincs arra vonatkozóan előírás, hogy attól el lehetne térni. Az alperes ilyen módosító iratot nem tudott bemutatni. A munkáltatónak, illetőleg S.I.-nek, mint a képzési terv egyik végrehajtójának nincs arra lehetősége, hogy a képzési tervben foglaltaktól bármilyen irányban eltérjen.

A másodfokú bíróság azon megállapítása, miszerint „az éves képzési tervben kisebb módosításokat lehet végrehajtani a jogszabályok rendelkezéseinek keretei között” irat- és jogellenes, mivel sem a jogszabály, sem az NKH által jóváhagyott alperesi képzési terv nem teszi ezt lehetővé.

S.I. nyilatkozata ellentétes a képzésre vonatkozó jogszabályokkal, a heti eligazítás az oktatás része nem lehetett, mivel az NKH által jóváhagyott 2011. évre vonatkozó képzési terv ilyen oktatást nem tartalmaz. A heti eligazításokat oktatásra nem jogosult személyek végezték.

A felperes ismeretei szerint nincs olyan jogszabály, amely kizárná, hogy a vizsgáztatási eljárás, beleértve a vizsgára bocsátás feltételeit is, vita tárgyát képezhetné.

Amint arra a felperes utalt, a heti eligazítások 2012. január 1-jével váltak az alperes képzési tervének részévé. Ezzel kapcsolatosan az NKH a 2012. évre vonatkozó Képzési Terve 4. oldala ad iránymutatást. A heti eligazítások a 2012. évben váltak az oktatás részévé, de a helyi szintű vezetők ezeket a képzéseket csak akkor tarthatták meg, ha azokat a jogszabályban rögzített, tanúsítvánnyal rendelkező védelmi oktatók ellenőrizték.

A felperes hivatkozott arra, hogy az elméleti oktatást - az alperesre vonatkozó Védelmi és Kiképzési Terv 2.3. pontja szerint - abban az esetben kell tartani, ha az érvényben lévő szabályozásban valamilyen változás történik. A változások bevezetését megelőzően a teljes állomány oktatását kell végrehajtani úgy, hogy megismerjék az új előírásokat, mire azok bevezetésre kerülnének.

A felperes álláspontja szerint az első vizsga és a pótvizsga egymástól nem választható el. Jelen esetben azonban nem a vizsga, illetőleg a pótvizsga a releváns, hanem az, hogy az alperes a vizsgára bocsátás feltételeit nem tartotta be, megsértve ezzel az Mt. 102. § (3) bekezdés c) pontját, valamint az 1/2005. (I.12.) BM rendelet releváns rendelkezéseit.

Téves a másodfokú bíróságnak a vizsgákra való koncentrálása, mert jelen esetben azt kell értékelni, hogy a felperes az ismétlő felkészítés óraszámával, azaz legalább 80 órával rendelkezett-e, mint ahogy arra a Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.929/1997/7. számú eseti döntésében is rámutatott. Ezen határozat a jelen perre is irányadó, annak mellőzésének indokát a bíróságok nem adták.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésként utalt az Mt. 102. § (3) bekezdés c) pontjára, 89. §-ának (2) bekezdésére, az 1/2005. (I.12.) BM rendeletben foglaltakra, az MK.95. számú állásfoglalásra, valamint a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésére.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem önálló jogorvoslati kérelem, abban a törvény értelmében pontosan meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányult, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés]. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelemnek csak azon részeit bírálhatta el, amelyek a jogszabályoknak megfelelnek (BH.1995.99/2.). Nem a korábbi beadványokra hivatkozás, hanem a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt és jogszabályokkal alátámasztott indokok voltak figyelembe vehetők.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint az utasbiztonsági ellenőr munkakörben foglalkoztatott felperesnek a tevékenység végzéséhez szükséges elméleti vizsgálója 2011. december 6-án nem sikerült. Ezt követően ismétlő vizsgára került sor 2012. január 17-én, amely újból „nem megfelelő” eredménnyel zárult.

Az alperes az 1/2005. (I.12.) BM rendelet 6. §-ának (7) bekezdése alapján rendes felmondással szüntette meg a jogviszonyt. A hivatkozott jogszabály szerint ugyanis „amennyiben az utasbiztonsági ellenőr az ismételt vizsgatételi kötelezettségének nem tesz eleget, vagy a megismételt vizsgálója sikertelen, önálló utasbiztonsági ellenőri feladatokkal nem bízható meg”. Jelen perben tehát nem a rendes felmondás valósága volt vizsgálandó - a felperes sem azt sérelmezte -, hanem az, hogy a munkáltató eleget tett-e a BM rendelet 7. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének, vagyis az ismétlő felkészítés évi óraszama nagy forgalmú repülőtér révén elérte-e a legalább 80 órát, így a jogviszony megszüntetés okszerűsége képezte jelen eljárás tárgyát.

Helytállónan fejtette ki a másodfokú bíróság az ítéletében, hogy a jogszabályban kötelezően előírt óraszámoknak az első ismétlő vizsga tekintetében van jelentősége, a pótvizsgára külön óraszámot nem kellett biztosítani.

Az 1/2005. (I.12.) BM rendelet 2. számú melléklete az ismétlő felkészítés témaköreit tartalmazza megjelölve, hogy az általános és szakmai ismeretekből tevődik össze. A II. fejezet 1. pontja szerint a vizsga a) elméleti, és b) gyakorlati részből áll.

A Rendelet 7. §-ának (3) bekezdése szerint a felkészítésre évente 80 órát kell fordítani, az azonban nincs meghatározva, hogy azon belül hogyan alakuljon az elméleti és a gyakorlati órák száma.

A Védelmi Képzési Terve az „Alapszabályok a továbbképzések végrehajtására” cím alatt rögzíti a 80 órában történő továbbképzést, amely összhangban áll a hivatkozott BM rendelet rendelkezéseivel.

Külön jogszabályi kikötés hiányában a munkáltató saját belátása

szerint - figyelemmel a végzett munka jellegére - 60 órában határozta meg az elméleti oktatást, és 20 órában a gyakorlati képzés idejét. Ez a képzési időbeosztás képezte az alapját a jelen jogvita eldöntésének is figyelemmel arra, hogy az 1/2005. (I.12.) BM rendelet II. fejezete a vizsgarendszert is elméleti és gyakorlati részre bontja. A munkáltatónak tehát lehetősége volt a 60 óra elméleti képzés után a felperest ebből a részből vizsgára küldeni.

Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a felperes 66 óra 05 perc elméleti oktatásban részesült (oktatótermi elméleti képzés), amit az alperes csatolt jelenléti ívvel igazolt. Ebből pedig az következik, hogy a munkáltató az előírásnak megfelelő időtartamban részesítette a felperest elméleti oktatásban, és engedte ezt követően ebből a részből vizsgára.

A jogvita elbírálásakor nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a felperes a sikertelen vizsgák előtt maga sem kifogásolta, hogy nem részesült megfelelő oktatásban, illetve hogy az nem az előírás szerinti óraszámban történt. Saját előadása szerint is tudta, hogy a Technológiai Utasítás is a vizsga részét képezi, az ismételt vizsga előtt azt el is olvasta, és csak a felkészülés során vált számára világossá, hogy annak szövege nincs rajta a pendrive adathordozóján. Ebből is az a következtetés vonható le, hogy a felperes nem készült fel kellőképpen az előírt tananyagból, a vizsga sikertelenségének pedig ez volt a tényleges oka.

Fentiek alapján megállapítható volt, hogy a munkáltató nem sértette meg az Mt. 102. §-ának (3) bekezdés c) pontjában írt kötelezettségét. Megfelelően biztosította, hogy a munkavállaló a munkavégzéshez feltételül szabott ismereteket megszerezze. A vizsga sikertelensége - és ezáltal a munkakör ellátásához szükséges feltételek hiánya - pedig jogszerűen vezetett a munkáltatói rendes felmondáshoz (Mt. 89. §).

A felperes által hivatkozott LB.Mfv.I.10.929/1997/2. számú részítéletnek a megállapításai ebben a perben nem voltak értékelhetőek, az más tényálláson alapult. Jelen esetben a munkáltató ugyanis nem tanúsított jogellenes magatartást, a felperes részére a szükséges oktatást biztosította, és egyébként is lehetővé tette az elsajátítandó anyag megismerését.

A felperes alaptalanul kifogásolta a felülvizsgálati kérelmében, hogy az eljáró bíróságok megsértették a Pp. 221. §-ában foglaltakat, mivel az ítéletek részletesen tartalmazzák az eljáró bíróságok elfoglalt jogi álláspontját, és helyesen hivatkoznak az alkalmazandó jogszabályokra is.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletét hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

A felperes perköltség viselési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A felperes munkavállalói költségkedvezményre jogosult, ezért a felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése

alapján.

Budapest, 2015. május 13.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró**

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő